

Stojkovski Boris magiszter*

Egy befejezetlen tudományos pályá

IN MEMORIAM: DR. PÁL TIBOR
(1963-2012)

Amikor tisztelt akadémikus Dr. Szalma József tanár úr, a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság elnöke, és Dr. Dudás Attila, egyetemi tanársegéd, felhívtak és számomra megtisztelő módon felkértek, hogy írjam meg kedves elhunyt kollégám emlékére ezt a rövid írást, tudtam, hogy nem egyszerű feladatra vállalkozom. A legnagyobb gondot az okozta számomra, hogy honnan is kezdjem...?

Dr. Pál Tibor, aki túl korán kellett, hogy távozzon az élők sorából, tanárom volt, kollégám, és ami a legfontosabb, jó barátom is. Pál Tibornak köszönhetően lettem a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság tagja, és azóta már négyszer volt alkalmam előadást tartani a Magyar Tudomány Napja a Délvidéken elnevezésű rendezvényen. Együtt jártuk be az egész Délvidéket. Neki köszönve több előadást tarthattam Zomborban és szülővárosomban, Szabadkán is. Kétszer vettem a részt Szent György Lovagrend Nyári Akadémiáján – ez is Dr. Pál Tibor érdeme.

Rajtam kívül, természetesen, több kollégának is önzetlenül és szívesen segített, amiben és ahogyan csak tudott. Tibinek soha nem jelentett terhet lefordítani a magyar szövegeket azoknak a kollégáknak, akik anyanyelve nem a magyar, viszont munkáik során magyar levéltári forrásokra vagy magyar nyelvű szakirodalomra volt szükségük. Emellett mindig igyekezett beszerezni és lefordítani a magyar nyelvű anyagokat, ha kutatásai Magyarországra vitték/szólították. Önzetlen segítségének köszönve egyik tanszéki kollégám és jómagam megkaptunk a Domus Hungarica ösztöndíjat, és sikeresen befejeztük kutatásunkat a doktori értekezésünkhöz. Önzetlenség és barátság jellemezte kedves barátunkat.

Dr. Pál Tibor kétségtelenül kiváló szakértője volt szakterületének. A magyar nemzet (különösen a délvidéki magyarság) egy jelentős és szüntelenül aktív ember emlékét őrzi róla. De ami a legfontosabb, és amit hangsúlyoznunk kell, hogy Pál Tibor egy rendkívüli barát, tisztességes, lelkiismeretes és jóindulatú ember volt.

* *Stojkovski Boris magiszter, egyetemi tanársegéd, Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történettudományi Tanszék, Újvidék*

Dr. Pál Tibor 1963. március 25-én született Kátyon, tanulmányait Temerinben (egészen haláláig itt élt) és Újvidéken folytatta, ahol az Újvidéki Egyetemen szerezte meg oklevelét a Történettudományi Tanszéken. Magiszteri fokozatát a Belgrádi Egyetemen szerezte meg 1996-ban, a történelemtudományok doktora fokozatot pedig az Újvidéki Egyetemen 2009. december 24-én. 1988-tól haláláig az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karán, a Történettudományi Tanszéken tanított, előbb egyetemi tanársegédként, majd a doktori munkájának megvédése után docensként. A legfontosabb tantárgyai között kell említeni a Bevezetést a történelemtudományba (*Uvod u istorijske studije*) és a Történelemtudomány metodológiáját (*Metodologija istorijske nauke*). Több generációnak adta át tudását és segítette az egyetemi hallgatókat tanulmányaikban és tudományos kutatásaikban. Az említett két tantárgy a legfontosabbak között szerepel, mert ezek segítségével vezethetők be a hallgatók a történettudomány rejtelmeibe. Dr. Pál Tibornak ebben fontos szerepe volt. A Történelem Tanszék mellett, tanított a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéken is, először dr. Rókai Péter tanár úr tanársegédjeként, később pedig tanárként. A Magyar Tanszéken a *Magyarok története, a kezdetektől rendszerváltásig* elnevezésű tárgyat oktatta. Pál Tibor érdeme, hogy ezzel a tantárggyal hallgatók generációit vezette be a magyar történelembe, és szélesebb keretet biztosított a magyar történelem és művelődés vizsgálatára. Néhány évvel ezelőtt dr. Mikavica Dejannal, tanszékünk vezetőjével és tanárával együtt *Tokovi kulturne istorije u višenacionalnoj Vojvodini* c. tantárgyat tanította a Média Tanszéken.

Több szerbiai, magyarországi és volt Jugoszláviában tevékenkedő történész véleménye szerint dr. Pál Tibor tudományos munkásságának eredményei kitűnőek. A legjelentősebb szerb történészek munkáit is felhasználta, sokak számára ezek a munkák a nyelvi korlátok miatt hozzáférhetetlenek voltak. Másrészt fontos szerepe volt abban is, hogy a magyar tudományosság számára ismeretlen megvilágításból mutatta be a szerb történelmi forrásokat. Monográfiák szerzője és társszerzője is volt, több mint 100 tanulmánya, szakmai cikke jelent meg a legjelentősebb jugoszláviai (ill. szerbiai) és magyar tudományos folyóiratokban. Ezen kívül végül, de nem utolsó sorban, több mint tíz általános- és középiskolai tankönyv fordítása, és azok magyar történelemmel való kiegészítése fémjelzi dr. Pál Tibor, egyetemi docens nevét. Ahogyan dr. Hódi Sándor és dr. Hódi Éva *Vajdasági Magyar Ki kicsoda 2010* című kötetében olvasható: „...szakmai érdeklődésének homlokterében a szerb-magyar kapcsolatok a XIX. és a XX. században (beleértve az 1944-1948-as esemé-

nyeket is) a politika, a gazdaság és a kultúra terén, valamint az újkori magyar történelem álltak”.

A legfontosabb publikációi közül a következőket emelném ki:

1. *Mađarska politička javnost i srpsko pitanje na Balkanu 1860-1878* (Magyar politikai közvélemény és a szerb kérdés a Balkánon 1860-tól 1878-ig), Filozofski fakultet, Novi Sad, 2001- magiszteri munkája, de szakemberek szerint az egyik legjelentősebb monográfia e kérdéssel kapcsolatban a szerb történetírásban.

2. *Развитак и улога банкарства од 1890. до 1918. године у Божводини* (A bankok fejlődése és szerepe a Vajdaságban 1890-tól és 1918-ig), ИСТОРИЈА БАНКАРСТВА У ВОЈВОДИНИ, редактор проф. др Никола Л. Гаћеша, Матица Српска-Војвођанска Банка, Нови Сад, 2001, 154-217 old., könyvfejezet az 1890 és 1918 közötti vajdasági banktörténetre vonatkozó monográfiájából

3. Петар Рокаи - Золтан Ђере - Тибор Пал - Александар Касаш, *Историја Мађара* (A magyarok története), Клио, Београд, 2002, 700 (a dr. Pál Tibor által írt fejezet: "Дуги 19. век 1790-1918" [A hosszú XIX. század: 1790-1918], 380-529 old.). Kétségtelenül döntő fontosságú, az első és eddig az egyetlen szerb nyelvű könyv és alpmű, amely az teljes magyar nemzettörténetet leírja, a honfoglalástól a rendszerváltásig. Emellett, ami különösen nagyon érdekes, hogy ez az egyetlen cirill betűvel írt könyv, amelyet a Zágrábi Egyetemen tankönyvként használnak.

4. Проф. др Љубивоје Церовић – prof. dr Dragoljub Živković – mr Milan Micić – mr Pal Tibor – prof. dr Enike A. Šajti – др Душан Вулетић, *Na putu ka istini* (Úton az igazság felé) (a fejezet címe: *Vačka i Baranja 1941-1948 (stradanje stanovništva u ratnom i poratnom razdoblju)* [Bácska és Baranya 1941 és 1948 között (lakossági áldozatok a háborús és a háború utáni időszakban)], str. 89-103), Novi Sad, 2008, 350 old. T

Többször is részt vett különféle bizottságok munkájában és tervezetek kidolgozásában, amelyek célja az igazság feltárása és a megbékelés volt, különös tekintettel a szerencsétlen délvidéki eseményekre a II. világháború folyamán és azt követően.

Társadalmi tevékenységei közül csak a néhány legfontosabbakat említeném:

- a magyar kisebbség és a délvidéki magyarság számára fontos temerini *Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület* elnöki, majd alelnöki tisztségének betöltése;
- a *Temerini Diáksegélyező Egyesület* tisztviselője;
- a *Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség* elnökségének tagja és alelnöke;
- a *Magyar Tudományos Akadémia* köztestületi tagja
- és ami számunkra talán ez alkalomból a legfontosabb, hogy a *Vajdasági Magyar Tudományos Társaság*nak az alelnöke volt.

Közéleti és politikai téren is kétségtelenül fontos szerepet töltött be. Több alkalommal a *Vajdasági Magyar Demokrata Párt* önkormányzati és tartományi képviselője volt.

Sokoldalú embert veszített el a történelemtudomány, a délvidéki magyarság, és minden kétséget kizáróan pótolhatatlan veszteség családja számára is. Máris nagyon hiányzik, és ez az érzés nem múlik el egyhamar.

Köszönet neki mindenért! Nyugodj békében Barátom!